

מאמר בספר

הרב שמעיה פולק

לע"ג דודנו האחוב והיקר הרב חיים ידוב זצ"ל, שנזדק ביסורים מריר וקשיים, זכרו לא יסוף מקרבנו. דברים שנאמרו לזכרו במלאות השלישיות בבית הכנסת יותיקים.

בפרשת לך לך (השבת שלפני פטירת ר' חיים) אומר הקב"ה לאברהם 'לך לך וכוכ' ואברך וגדרה שמק' והיה ברכה' שואל הגה"ץ ר' מאיר חדש זצ"ל, משגיח ישיבת חברון, שהיה צריך להיות כתוב 'ואברך ותהייה מבורך', שהרי הוא הופיע יוצאי של אברך. ולמה כתוב 'תהייה ברכה'? ומתרץ רואים מכאן יסוד שלא מספיק שאדם יהיה 'מבורך לעצמו' אלא הוא צריך להיות 'ברכה לאחרים'. לעוזר ולסייע אחרים.

יסוד זה מבואר גם בדברי הגאון רבי יצחק מולאוזין בשם אביו ר' חיים (בהקדמתנו בספר נפש החיים) וזה לשונו: 'וכה היה דברו אליו תמיד זהה כל adam לא לעצמו נברא, רק להועיל לאחרוני ככל אשר ימצא בכוחו לעשות'. הריש עיקר עניינו של האדם הוא לא לחיות עבור עצמו, אלא עבור להועיל לאחרוני.

דברים אלו הולמים ביותר את דודינו זיל. ר' חיים לא רק היה מבורך אלא דאג להיות 'ברכה ותועלת לאחרים'. כמה הוא היטיב וסיע לאחרים בלי גבול. כמה טרח וشكד בתקנות. כמה אנשים העמידם על רגליים ברוחניות ובגשמיות. כמה חולמים תמכם ועדדים.

את כל ההטבה והסיוע לזולת הוא עשה בכל המרצ' והחشك, עם התלהבות דעתו.

זכורי שבאחד הפעמים שהתארחנו ב ביתו, לאחר שוזדא שהסתדרנו על הצד היוטר טוב בחדרים, אמר לי שיש בעיה מסוימת במזון, ויש שתי פתרונות. לאחר זמן קצר התעניינו מה עשית בעניין. וכשעניתי לו, מה זה כל כך משנה אם אעשה ככה או אחרת. גער בי, מה אתה לא מבין, לכל צד יש מעלות וחסרונות. והתחליל להרחביב, אם תעשה כך אז מצד אחד... הרגשתי אז, שלר' חיים זה איכפת, כי הוא מתעסק בירוחניות'.

האורח הוא כמו האתרג שלו. והוא רוצה شيיה לו טוב על הצד הכי מעולה. וכאמراה הידועה שטבעה גאון המוסר ר' ישראל סלנטר שהגשמיות של זולתי היא הרוחניות שלי.

ר' חיים נפטר בשבוע פרשת וירא, ולא, בצד. שחי, כידוע, הפרשיות מעוררות הזמן. בתחילת פרשת וירא מספרת התורה על מצוות הכנסת אורחים של אברהם אבינו, ועל התאמצותו המיוחדת בקיומה. ר' חיים צ"ל שהלך בדרכיו האבות התאםץ מאד במצבה זו בצורה מעוררת השთאות.

כל אורח שהגיע להתארח בבתו חש מיד הרגשה ביתית נעימה וחמייה. ר' חיים צ"ל ותبدل לחיים ארוכים, רעייתו תחיה, טrho ועמלו להכין מטעמים לפיקטם האורחים המשתנים. כל אחד ואחד את סוג האוכל, והשתיה שהוא עד לפרטי פרטיים.

זכורי עוד בהיותו גר ברמת גן כאשר הראני את התוכניות הבית של יד בנימין. סח לי שבתחילת חשבו לבחור את הבית בקצת השורה צמוד לגינת השעשועים. כדי שלאורחיהם יהיה גינה קרובה לצאתם עם הילדים. עד כדי כך חשב על הזולות...

על הפסוק בתהילים יונאי תפלה מסביר המצודת דוד 'אני איש תפלה'. ר' חיים היה 'איש תפילה' בכל מאודו. כשהישבתי לידו בתפילה, הבחןתי שלמרות שתפילה הייתה באופן כללי בצורה שקטה לטבעו. מיידי פעם היתי שומע אותו לוחש קטיעים קצריים בירגש רב' והשתפכות הנפש. היה נראה כאילו נפשו יצא בדברו.. ר' חיים היה מקפיד להגיע לתפילה בזמן. ומעולם לא אחר. הוא לא תפס והבין בכלל, איך שיקץ מציאות כזו של לאחר תפילה? הרבה שיחות מוסר שמעתי מעודיו על החשיבות של ההגעה לתפילה בזמן, אך לראות את ר' חיים משתומם על המאחרים, חדר לתוכי יותר.

הוא היה שר זמירות שבת 'בכל נפשו', ראו בחוש איך הוא מתורום מזוה. מאוד היה חשוב לו שכולם ישירו וייה 'אוירה' של שירה ושמחה לכבוד השבת, ופעמים רבות אף תיגמל את הילדים על כך. ניכר בו ש'זמירות שבת' היא חלק מ'עבודת השבת' שלו. ועוד ביוםת החול היה מתחילה בכך, כאשר היה מאזין לשירי שבת ושר בירגש.

נושא הקונטרס הוא 'חaims שתהא בנו', וביקשו לכתוב על אהבת התורה של ר' חיים.

במשך כמה שנים הייתה לי קביאות להתקשרות לר' חיים כל יום שישי ולהשמעו לו ווארט על פרשת השבוע. אין לתאר את השמחה ששם עם כל חידוש ורעיון שנאמר לו. זאת השמחה וההתלהבות כאשר הוא השמעו ווארט. ממש נתקיים בו 'שְׁאָנֹכִי עַל אָמְרָתֶךָ כְּמוֹצֵא שְׁלָל רַב'.

ר' חיים דאג בהזדמנויות שונות להשמע את שביעות רצונו מהקביאות שלנו. אך רעיון אחד שאמרתי לו אני לא יכול לשוכח, בגלל שר' חיים אהבו ושיבחו במיוחד, והזכירו לי לאחר מכן כמה פעמים בהוסיפה הוראת הזה שווה המון, וכבר מכרתי אותו...

ולעלוי נשמותוacaktırנו.

במעשה של עקידת יצחק נאמר בתורה שלשה פעמים ייחדיו. בפעם הראשונה (פסוק ו) נאמר: 'וַיַּקְרֵב אַבְרָהָם אֶת עַצְיָה הַעֲלָה וְכֹיו' וילכו שניהם ייחדיו. שם מדובר כשאברהם וייצחק הלכו למקום העמידה, **לפנֵי שִׁיצָּחָק יְדֻעַּ שֶׁהָוָא הַוָּלָךְ** להחט ולעלות לקרבן. בפעם השנייה נאמר (פסוק ח): 'וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל קִים יַרְאֵה לוֹ הַשָּׂה וְכֹיו' וילכו שניהם ייחדיו, וכך נזכר כבר יצחק ידע שהוא הולך להישחט. בפעם השלישייה (בסוף מעשה העמידה, פסוק יט) נאמר: 'וַיֵּשֶׁב אַבְרָהָם אֶל גָּרְיוֹ וַיִּקְרֵב וַיַּלְכֵד יְחִדְיוֹ אֶל בָּар שְׁבָע'

במקום הראשון מסביר רשי' שיחדיו פירושו שהיו 'שווים' בשמחה וברצון. (לשונו: 'אברהם שהיה יודע שהולך לשחוט את בנו היה הולך ברצון ושמחה כי יצחק שלא היה מרגש בדבריו'). במקומות השני מסביר רשי' שהיו 'שווים' בלבם לעשות רצון קונים (לשונו: 'כלומר יראה ויבחר לו השה, ואם אין זה, לעלה בני. **ואף על פי שהבין יצחק שהוא הולך להישחט, וילכו שניהם ייחדו בלב שווה**'). אך במקומות השלישי לא ביאר לנו רשי' מהו ייחדיו.

וביאר בזה הרבה מברиск שעל פי שני הפירושים הקודמים מتبادر שיחדיו פירושו בחשיבות וכוונה אחת. יהיה מקום לכאהרה, שלאחר שאברהם אבינו וייצחק אבינו

חוורים מהמעמד הנשגב של עקדת יצחק, מעמד אדיר שכלו מסירות נפש לה' (וכמובן בספרים שכל יהודי שמוסר נפשו למען ה' בדורות שאחרי כן עד היום, הוא מכוחה של אותו מסירות נפש של אברהם), הם ירגשו כלפי הנערים (הם ישמעאל ואלייער) איזה רגש של התנסאות, אנחנו חווים ממעמד כזה נשגב,ומי ומה אתם...

על כך מעידה התורה: ויקומו וילכו יחדיו. שהלכו כולם בלב שלם. אברהם ו יצחק לא הרגשו שום רגש התנסאות כלפי העבדים, אפילו לא במאומה.

שבת לאחר פטירת ר' חיים, כשהבעל הקורא הגיע למעשה העמידה. חשבתי שהרעיון הזה אפיין אותו מאד. כמה שר' חיים עלה ונתקעה, אך תמיד כלפי אחרים אפי' לאדם הפשט ביותר. הוא היה בלב אחד בוגבה העיניים. לא גבה לבו.

מסופר על הגאון ר' נחום פרצוביץ ראש ישיבת מיר, שבשנותיו האחרונות כשחיה שכוב בMITTEDו כשהוא מיוסר מאד מחלתו הקשה. הבחינו מקרוביו שככל אחד שנכנס לבקרו הוא מתאים לחיך אליו ולקבלו בשמחה. לשאלת מקורביו, מדוע הוא ככל מתאים בכך, למרות יסוריו הקשים ומרימים, ענה להם: כשהלמדתי בישיבת לומז'ה, חינך אותנו ראש הישיבה שאדם שהולך יעצוב' ברחוב, זה יבור ברשות הרבים' שהוא מכשיל בכך אחרים. שבכך שהוא אינו שמח הוא מקרין על אחרים. והם מקרינים להלאה. והתוצאות בשיטה בהתאם.

ר' חיים ז"ל היה מיוחד בשמחה' שהקרין על כל סביבתו. הייתה לו 'שמחה חיים' מיוחדת במינה, עם הרבה חיות וברען. והשמחה שלו חדשה והשפיעה על אחרים. אפשר להגיד שהוא היה 'בור' של שמחה... לא סתם סביבת האנשים שלו היו שופעים חיוכיים ומצב רוח של שמחה.

ייתן ה' ונלמד מדרךו של ר' חיים להיות 'ברכה לזרים'. לזרות נחיך, נAIR פנים ונשתדל לעוזר ככל האפשר, ואת התמודדותות והקשישים נשמר לעצמנו.